

REFERENCES

1. Granaturov, V.M. (2010), *Economic risk* [Ekonomicheskiy risk], Delo i servis, Moscow, Russia.
2. Vitlinskiy, V.V. and Verchenko, P.I. (2000), *Analiz, modelyuvannya ta upravlinnya ekonomichnim rizikom* [Analysis, modeling and management of economic risk], KNEU, Kyiv, Ukraine.
3. Lapusta, M.G. (1996), *Riski v predprinimatelskoy deyatelnosti* [Risks in business], Infra-M, Moscow, Russia.
4. Balabanov, I.T. (1996), *Risk-menedzhment* [Risk management], Finansy i statistika, Moscow, Russia.

УДК 330.322.01:658.152:330.556

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Кущик А.П., к.е.н., доцент

Запорізький національний університет
Україна, 69600, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66

20favorit10@i.ua

Статтю присвячено розвитку теоретико-методичних положень та обґрунтуванню практичних рекомендацій щодо удосконалення оцінки та підвищення інвестиційної привабливості промислових підприємств в умовах розвитку ринкових відносин. Питання залучення інвестиційних ресурсів є важливим на будь-якому етапі функціонування підприємства: починаючи із етапу створення та закінчуючи його ліквідацією. Але перш ніж розмістити інвестиції, інвестору необхідна вичерпна і достовірна інформація щодо інвестиційної привабливості підприємства, визначення якої викликає дискусію серед науковців, які трактують її по-різному, акцентуючи увагу на окремих аспектах. Ступінь інвестиційної привабливості промислового підприємства є індикатором, показання якого дозволяють зробити висновки потенційним інвесторам про необхідність і доцільність вкладення фінансових засобів саме в даний об'єкт. Для залучення коштів іноземних інвесторів вирішення потребує проблема підвищення інвестиційної привабливості підприємств України. Їх непривабливість зумовлена загальною непривабливістю України в міжнародних рейтингах, якими користуються інвестори при виборі країни-реципієнта (UNCTAD; Doing Business; ЕВА), а також внутрішніми негативними процесами, тобто критичним рівнем зносу основних фондів, незадовільними фінансовими показниками діяльності, відсутністю інноваційної діяльності, недостатнім досвідом менеджерів та ін. У роботі розглянуто теоретичні основи оцінки інвестиційної привабливості підприємства, проведено оцінку інвестиційної привабливості ТОВ «ДВК» в ринкових умовах господарювання, запропоновано організаційно-економічне забезпечення удосконалення оцінювання та управління інвестиційною привабливістю підприємств в Україні. Запропоновано альтернативний підхід до визначення рівня інвестиційної привабливості підприємства на основі розрахунку 14 параметрів, здатних охарактеризувати всі сторони фінансового стану підприємства та використання узагальнюючої функції бажаності Харрінгтона. Запропоновано напрями удосконалення державної інвестиційної політики шляхом формулювання пропозицій щодо реформування дозвільної системи та системи ліцензування; реформування системи державного контролю; реформування системи технічного регулювання, що сприятиме зниженню існуючих адміністративних бар'єрів інвестиційної діяльності та створенню сприятливого інвестиційного та конкурентного ринкового середовища в Україні.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, інвестиційний процес, інвестиційна політика, інвестиційний клімат, інвестиційне середовище.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ ОЦЕНИВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Кущик А.П., к.э.н., доцент

Запорожский национальный университет
Украина, 69600, г. Запорожье, ул. Жуковского, 66

Статья посвящена развитию теоретико-методических положений и обоснованию практических рекомендаций по совершенствованию оценки и повышения инвестиционной привлекательности промышленных предприятий в условиях развития рыночных отношений. Вопрос привлечения инвестиционных ресурсов является важным на любом этапе функционирования предприятия: начиная с этапа создания и заканчивая его ликвидацией. Но

прежде чем разместить инвестиции, инвестору необходима исчерпывающая и достоверная информация об инвестиционной привлекательности предприятия, определение которой вызывает дискуссию среди ученых, трактующих ее по-разному, акцентируя внимание на отдельных аспектах. Степень инвестиционной привлекательности промышленного предприятия является индикатором, показания которого позволяют сделать выводы потенциальным инвесторам о необходимости и целесообразности вложения финансовых средств именно в данный объект. Для привлечения средств иностранных инвесторов решения требует проблема повышения инвестиционной привлекательности предприятий Украины. Их непривлекательность обусловлена как общей неприглядностью Украины в международных рейтингах, которыми пользуются инвесторы при выборе страны-реципиента (UNCTAD; Doing Business; EBA), так и внутренними негативными процессами, т.е. критическим уровнем износа основных фондов, неудовлетворительными финансовыми показателями деятельности, отсутствием инновационной деятельности, недостаточным опытом менеджеров и др. В работе рассмотрены теоретические основы оценки инвестиционной привлекательности предприятия, проведена оценка инвестиционной привлекательности ООО «ДВК» в рыночных условиях хозяйствования, предложено организационно-экономическое обеспечение совершенствования оценки и управления инвестиционной привлекательностью предприятий в Украине. Предложен альтернативный подход к определению уровня инвестиционной привлекательности предприятия на основе расчета 14 параметров, способных охарактеризовать все стороны финансового состояния предприятия и использование обобщающей функции желательности Харрингтона. Предложены направления совершенствования государственной инвестиционной политики путем формулирования предложений по реформированию разрешительной системы и системы лицензирования; реформирования системы государственного контроля; реформирования системы технического регулирования, способствовать снижению существующих административных барьеров инвестиционной деятельности и созданию благоприятного инвестиционного и конкурентной рыночной среды в Украине.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная привлекательность, инвестиционный процесс, инвестиционная политика, инвестиционный климат, инвестиционная среда.

IMPROVE THE SYSTEM OF EVALUATION OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS

Kushchik A.P., PhD in economics, docent

*Zaporizhzhya national university
Ukraine, 69600, Zaporizhzhya, Zhukovsky str., 66*

The article is sanctified to development of theoretical positions and ground of practical recommendations in relation to the improvement of estimation and increase of investment attractiveness of industrial enterprises in the conditions of development of market relations. The issue of investment attraction is important at any stage of the operation of the business, starting from and ending phase of its liquidation. But before you place your investment investor requires comprehensive and reliable information on the investment attractiveness of the company, the definition of which is debate among scholars who interpret it differently, focusing on specific aspects. The degree of investment appeal of industrial enterprise is the indicator readings which allow potential investors to draw conclusions about the necessity and appropriateness of investing in financial assets is the object. To attract foreign investments requires solving the problem of increasing the investment attractiveness of Ukraine. Their unpleasantness caused by a general unattractiveness of Ukraine in international ratings used by investors when choosing a host country (UNCTAD; Doing Business; EBA), and internal negative processes that critical level of depreciation of fixed assets, poor financial performance, lack of innovation, insufficient experience of managers and others. Theoretical bases of estimation of investment attractiveness of enterprise are considered, the estimation of investment attractiveness of LTD «DVK» is conducted in the market conditions of menage, the organizationally-economic providing of improvement of evaluation and management of enterprises investment attractiveness offers in Ukraine. The alternative going offers near determination of level of investment attractiveness of enterprise on the basis of calculation 14 parameters able to describe all parties of the financial state of enterprise and use of summarizing function of desirability of Harrington. Directions of improvement of public investment policy offer by formulation of suggestions in relation to reformation of the permissive system and licensing system; reformation of the state checking system; reformation of the system of the technical adjusting that will assist the decline of existent administrative barriers of investment activity and creation of favorable investment and competition market environment in Ukraine.

Key words: investments, investment attractiveness, investment process, investment politics, investment climate, investment environment.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Проблема розвитку та підвищення ефективності функціонування вітчизняної промисловості до конкурентного світового рівня залишається однією з найбільш гострих. Її вирішення здійснюється в різних напрямках, проте головним, на думку більшості дослідників, є подолання несприятливого інвестиційного клімату, який склався в реальній сфері економіки України, та підвищення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств.

Підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємств необхідне для того, щоб на етапі стабілізації промислового виробництва забезпечити підприємства необхідними ресурсами для активної їх реструктуризації й нарощення на цій основі виробництва конкурентоспроможної продукції, що вкрай важливо, адже сьогодні підвищувати динаміку промислового виробництва протягом тривалого періоду неможливо через невідповідність техніко-технологічного рівня наявного виробничого потенціалу суб'єктів господарювання вимогам сучасної ринкової конкуренції. Таким чином, підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємств виступає ключовим чинником інтенсифікації процесів загальноекономічного зростання в країні.

Для збільшення притоку інвестиційних ресурсів з усіх джерел фінансування за рахунок поживлення інвестиційної активності різноманітних господарюючих суб'єктів необхідно удосконалити весь організаційно-економічний механізм інвестування, у тому числі методичне обґрунтування оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств. Потенційним інвесторам та іншим учасникам інвестиційного процесу потрібна об'єктивна та комплексна інформація про інвестиційну привабливість промислових підприємств в Україні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питанням оцінки інвестиційної привабливості підприємств присвячені дослідження таких відомих зарубіжних вчених економістів: Ю. Блеха, Е. Брігхем, У. Гетце, Г. Мунцеля, Ф. Фабозці, У. Шарпа та інших.

Проблема інвестиційної привабливості, методів її оцінки та напрямів підвищення розглядають у своїх працях також багато вітчизняних учених: І. А. Бланк, О. С. Бурковець, Г. А. Вознюк, В. І. Глазунов, Л. П. Дядечко, А. О. Єпіфанов, В. М. Геєць, В. С. Загорський, А. Г. Загородній, Я. Є. Задорожна, Н. Л. Ковальова, Я. Д. Крупка, О. Є. Кузьмін, С. В. Князь, О. Г. Мендрул, О. В. Носова, А. М. Поддєрьогін, В. С. Пономаренко, О. В. Посилкіна, В. М. Хобта, Д. М. Чорваньов, В. А. Фльорко, О. М. Ястремська та інші. Так, в економічній літературі широко визнаний підхід І. О. Бланка до визначення інвестиційної привабливості окремих підприємств [1]. Під інвестиційною привабливістю І. Бланк розуміє інтегральну характеристику окремих підприємств з позицій перспективності розвитку, обсягу і перспектив збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості.

Бандурін А. визначає інвестиційну привабливість як інтегральний показник фінансового, виробничого організаційного стану підприємства та пропонує використовувати сукупність значень показників формальної і неформальної оцінки різноманітної діяльності позичальника [2]. Основним завданням при виборі напряму інвестування є розрахунок економічної ефективності вкладення коштів в інвестиційний об'єкт. Гайдуцький А. П. пропонує визначати інвестиційну привабливість як порівняльну оцінку його з конкурентами за низкою характеристик (ресурсною, збутовою, інфраструктурною, регуляторною, економічною) по кожному з напрямів інвестиційної привабливості для її кількісного виміру і оцінки [3]. У результаті розрахунків автор наводить таблицю даних, що характеризує інвестиційну привабливість аграрного сектора країн Європи і містить оцінку показників з позитивними і зі змішаними значеннями. Козаченко Г. В. визначає інвестиційну привабливість як інтегральну характеристику підприємства – об'єкта майнового інвестування – з позиції перспектив розвитку (динаміки обсягів продажу, конкурентоспроможності продукції), ефективності використання ресурсів і активів, їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості, а також значення низки неформальних показників [4].

Незважаючи на наукову значимість існуючих досліджень, ще не всі проблеми, пов'язані з інвестиційними процесами, досліджені повною мірою. Досі залишаються недостатньо опрацьованими аспекти прийняття якісних управлінських рішень щодо інвестування коштів, зокрема, з питань формування комплексних, адекватних та загальноприйнятих систем

оцінювання інвестиційної привабливості вітчизняних суб'єктів господарювання. Враховуючи велику кількість підходів і методів визначення інвестиційної привабливості підприємств, необхідно вдаватися до їх порівняльної оцінки, яка на практиці дозволить зробити правильний вибір методичного підходу і сформулювати об'єктивну та різнобічну характеристику підприємства.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є розвиток теоретико-методичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій щодо удосконалення оцінки та підвищення інвестиційної привабливості промислових підприємств в умовах розвитку ринкових відносин.

Досягнення поставленої мети потребує вирішення таких завдань дослідження: уточнення сутності та характеристики інвестиційної привабливості підприємства; визначення основних проблем інвестиційної привабливості в Україні; дослідження методик оцінки інвестиційної привабливості підприємства; аналізу застосування окремих підходів у визначенні інвестиційної привабливості підприємств; надання пропозицій щодо покращення інвестиційного клімату в країні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження суті і передумов інвестиційної діяльності спираються на ряд фундаментальних понять, серед яких ключовими є «інвестиції», під якими розуміють всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької й інших видів діяльності, у результаті якої утворюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект. При цьому визначено, що ототожнювати терміни «інвестиції» і «капітальні вкладення» неправильно, адже капіталовкладення розглядаються як вкладення коштів в основний капітал та житлове будівництво, тобто є частиною інвестицій.

Під час проведеного дослідження виявлено, що в економічній літературі й до сьогодні не сформульований єдиний підхід до визначення сутності поняття «інвестиційна привабливість» і її взаємозв'язків з конкурентоспроможністю підприємства та його сталим розвитком. При цьому, на основі аналізу різноманітних підходів щодо визначення терміна «інвестиційна привабливість» запропоновано таке її трактування: це справедлива кількісна та якісна інтегральна характеристика внутрішніх та зовнішніх можливостей об'єкта потенційного інвестування залучати та використовувати інвестиційні ресурси для свого розвитку і забезпечувати максимізацію економічного ефекту суб'єктам інвестування при мінімальному інвестиційному ризику.

Зауважимо, що інвестиційна привабливість підприємства формується на декількох рівнях – рівні держави, регіону, галузі та безпосередньо самого підприємства. При цьому привабливість окремого підприємства залежить від: його загальної характеристики; стану технічної бази підприємства; номенклатури продукції, що випускається; виробничої потужності, рівня її використання і оцінки можливостей її нарощування; місця підприємства в галузі й на ринку; характеристики системи управління, встановлення її відповідності сучасним умовам господарювання; переваг та недоліків існуючої організаційно-правової форми, доцільність її зміни; структури витрат на виробництво; рівня капіталоемності та ресурсоемності виробництва, можливості зниження витрат на одиницю продукції; обсягу прибутку та напрямків його використання; рівня самофінансування діяльності.

За результатами проведеного дослідження встановлено, що на сьогодні існує значна кількість методик, у яких для обчислення оцінки окремих властивостей і комплексної оцінки застосовуються різні аналітичні формули. Отже, в роботі запропоновано звернути увагу на функцію бажаності Харрінгтона:

$$D = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n d_i}, \quad (1)$$

$$d_i = \exp(-\exp(-y_i)), \quad (2)$$

де n – кількість показників, що використовуються для оцінки інвестиційної привабливості підприємства;

d_i – частинна функція, яка визначається відповідно до шкали Харрінгтона;

y_i – показник інвестиційної привабливості в безрозмірному вигляді.

$$y_i \uparrow(\max) = \frac{k_i}{k_{kpm}}, \quad (3)$$

$$y_i \downarrow(\min) = \frac{(1-k_i)}{k_{kpm}}, \quad (4)$$

де k_i – розрахункове значення показника;

k_{kpm} – критичне значення показника;

$\max/\min$ – критерій максимізації (мінімізації) отриманого показника.

Для бальної оцінки отриманих якісних характеристик запропоновано скористатися шкалою Харрінгтона (табл. 1).

Таблиця 1 – Градації інвестиційної привабливості залежно від функцій бажаності

Значення функції	Характеристика рівня інвестиційної привабливості
1,00 – 0,81	Відмінний
0,80 – 0,64	Добрий
0,63 – 0,38	Задовільний
0,37 – 0,21	Незадовільний, підприємству загрожує банкрутство
0,20 – 0,00	Критичний, підприємство може бути визнане банкрутом

За результатами оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «ДВК» за функцією Харрінгтона встановлено, що відповідно із запропонованою шкалою, аналізоване підприємство протягом 2011-2013 рр. має задовільну інвестиційну привабливість, яка при цьому тяжіє до погіршення на кінець 2013, адже значення функції Харрінгтона знижується на 6,9%. Проте на кінець 2014 р. інвестиційна привабливість ТОВ «ДВК» підвищується на 18,5%, при цьому її рівень може бути охарактеризований як добрий [5].

Враховуючи той факт, що при прийнятті рішення щодо вибору об'єкта капіталовкладень інвестори враховують не тільки фінансово-економічне становище підприємства, але й фактори зовнішнього середовища, в роботі запропоновано проводити оцінку інвестиційної привабливості підприємств з урахуванням двох аспектів: інвестиційної привабливості підприємства та інвестиційної привабливості галузі за таким алгоритмом:

- оцінка інвестиційної привабливості підприємства;
- оцінка інвестиційної привабливості галузі;
- матричне позиціонування підприємства;
- порівняльний аналіз та вибір оптимального об'єкта фінансування.

Однією з форм представлення позицій підприємств у сфері інвестиційної привабливості може бути модель МакКінсі, яка дозволяє розміщувати підприємства у відповідні квадранти залежно від рівня привабливості галузі і самого підприємства (рис. 1).

Перший сектор матриці, в який входять II, III і VI квадранти, є сектором «високої інвестиційної привабливості». У підприємства, що увійшли до цього сектора, доцільно інвестувати кошти та утримувати вже зайняті позиції.

Другий сектор, представлений IX і V квадрантами, є сектором «середньої інвестиційної привабливості – 1». У підприємства, що увійшли до цього сектора, можна інвестувати кошти, але вони потребують розвитку.

Третій сектор, який включає VIII і I квадранти, є сектором «середньої інвестиційної привабливості – 2». Підприємства, які входять до цього квадранта, потребують інвестицій, перш за все на диверсифікацію виробництва.

Четвертий сектор, до якого входять IV і VII квадранти, є сектором «низької інвестиційної привабливості». Підприємства, які потрапили до цього сектора, потребують реорганізації або ліквідації.

Інвестиційна привабливість галузі	60	I	II	III
	40	IV	V	VI
	20	VII	VIII	IX
		Кризовий	Нестійкий	Стійкий
		Інвестиційна привабливість (фінансовий стан) підприємства		

Рис. 1. Матриця оцінки інвестиційної привабливості підприємств із урахуванням галузевої специфіки

Встановлено, що головною перевагою запропонованої форми оцінки інвестиційної привабливості в порівнянні зі звичайними рейтинговими таблицями є можливість вільної ідентифікації інвестиційної привабливості підприємств залежно від сектора розташування та можливість вироблення рекомендацій для прийняття рішення.

Здійснено аналіз фінансового стану ТОВ «ДВК» як індикатора його інвестиційної привабливості та проведено інтегральну оцінку інвестиційної привабливості товариства.

Для побудови інтегрального показника інвестиційної привабливості ТОВ «ДВК» використано формулу середньоарифметичної зваженої, яка передбачає надання кожному показнику певного рівня значимості:

$$I = \sum_i^m s_i w_i, \quad (5)$$

де m – кількість фінансових показників інтегральної оцінки;

s_i – стандартизоване значення фінансового показника;

w_i – вага (значимості) фінансового коефіцієнта.

$$s_i = x_i / a_i, \quad (6)$$

де x_i – фактичне значення фінансового показника;

a_i – стандартне значення фінансового показника.

Визначено, що до важливої переваги запропонованої методики слід віднести те, що вона розроблена з урахуванням особливостей вітчизняних умов господарювання, адже значення фінансових показників та їхніх вагових коефіцієнтів отримані на основі аналізу результатів діяльності промислових підприємств України (табл. 2).

Таблиця 2 – Стандартні значення фінансових показників та їхні вагові коефіцієнти

Показник	ω_i	a_i
Показники ефективності використання капіталу, Z		
Прибутковість поточних активів	6	0,1
Ефективність використання власного капіталу	2	0,06
Загальна рентабельність продукції	10	0,10
Рентабельність продажу за чистим прибутком	4	0,05
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	3	2,40
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3	5
Показники платоспроможності та ліквідності, Y		
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2	0,20
Коефіцієнт покриття	2	0,70
Показники фінансової стійкості, X		
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	2	0,10
Коефіцієнт фінансової незалежності	2	0,5

Залежно від значення інтегрального показника застосовується п'ятиступенева градація типів інвестиційної привабливості промислових підприємств: незадовільна, задовільна, нестабільна, впевнена, куражна (табл. 3).

Таблиця 3 – Класифікація видів інвестиційної привабливості підприємства залежно від значення інтегрального показника

Значення	Інвестиційна привабливість	Характеристика
Менше 0	Незадовільна інвестиційна привабливість	Характеризується збитковою діяльністю, низьким рівнем ліквідності та залежністю від зовнішніх джерел фінансування
0-39	Задовільна інвестиційна привабливість	Низький рівень ефективності використання капіталу, характерна нестабільна структура капіталу та недостатній рівень ліквідності
40-65	Нестабільна інвестиційна привабливість	Високий рівень прибутковості та оборотності активів при низькій платоспроможності та фінансовій стійкості
66-99	Впевнена інвестиційна привабливість	Усі показники знаходяться на оптимальному рівні
Більше 99	Куражна інвестиційна привабливість	Характеризується надвисоким рівнем прибутковості та платоспроможності. Частіш за все підприємства недовгий проміжок часу перебувають у такому стані, оскільки такий стан є виснажливим і ресурсомістким.

Результати розрахунків інвестиційної привабливості ТОВ «ДВК» згідно із запропонованою методикою засвідчили, що на початок аналізованого періоду інвестиційна привабливість товариства характеризується як задовільна. У 2013 році відбулося значне погіршення інвестиційної привабливості – зменшення інтегрального показника на 44,4%, при цьому на кінець 2014 р. Відбувається суттєве підвищення інвестиційної привабливості, про що свідчить зростання інтегрального показника на 212,1% [5].

Інтегральну оцінку інвестиційної привабливості ТОВ «ДВК» доповнено використанням матричного моделювання оцінки інвестиційної привабливості (табл. 4).

Таблиця 4 – Показники матричної оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «ДВК» протягом 2013–2014 рр.

Показник	Р і к			
	2013		2014	
	значення	умова виконується: так (1), ні (0)	значення	умова виконується: так (1), ні (0)
X ₁₁	0,05	0	0,33	1
X ₁₂	1,03	0	1,15	1
X ₁₃	0,44	0	0,71	1
X ₂₁	0,09	0	0,18	0
X ₂₂	0,29	0	0,72	1
X ₂₃	10,40	0	4,67	0
X ₃₁	1,04	0	2,34	1
X ₃₂	346,2	0	153,8	1
X ₃₃	1,11	0	2,46	1
X ₄₁	0,02	0	0,11	1
X ₄₂	0,18	0	0,59	1
X ₄₃	0,14	1	0,12	0

За результатами аналізу отримано такі матриці інвестиційної привабливості підприємства:

$$\begin{array}{ccc}
 E_{2013} = 0 & 0 & 0 \\
 & 0 & 0 & 0 \\
 & 0 & 0 & 0 \\
 & 0 & 0 & 1
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{ccc}
 E_{2014} = 1 & 1 & 1 \\
 & 0 & 1 & 0 \\
 & 1 & 1 & 1 \\
 & 1 & 1 & 0
 \end{array}$$

Як бачимо, станом на 2013 рік сума елементів матриці дорівнює 1, тобто інвестиційна привабливість підприємства є мінімальною, насамперед, через невідповідність значень аналізованих показників нормі або необхідній тенденції змін. Однак станом на кінець 2014 року сума елементів матриці дорівнює 9, отже, підприємство має високий рівень інвестиційної привабливості.

ВИСНОВКИ

На основі узагальнення наукових результатів дослідження зроблено такі висновки. Визначено, що до числа найважливіших факторів, які здійснюють безпосередній вплив на динаміку економічного розвитку, належить інвестиційна діяльність, під якою розуміється комплекс соціально-економічних відносин, що виникає з приводу відтворення й примноження капіталу та передбачає циклічне перетворення по етапах: I етап: «формування інвестиційних ресурсів» із власних і позичених джерел; II етап: «ресурси → фактори виробництва» – мобілізація основного, обігового, трудового, інтелектуального, організаційного (менеджмент, адміністрування) капіталу; III етап: «фактори виробництва → приріст капітальних вартостей» – при продуктивній діяльності капітальні вартості перетворюються в споживчі й додані вартості; IV етап: «нова споживча вартість → ефект» – досягається мета інвестиційної діяльності (при продажу авансовані ресурси відшкодовуються повністю (сировина) і частково (основні фонди, технології, організаційні витрати, робоча сила) та отримується прибуток, який може частково споживатися та накопичуватися для наступного інвестування).

Удосконалено альтернативний підхід до визначення рівня інвестиційної привабливості підприємства на основі розрахунку 14 параметрів, здатних охарактеризувати всі сторони фінансового стану підприємства та використання узагальнюючої функції бажаності Харрінгтона. Залежно від отриманих значень, для функції бажаності Харрінгтона розроблено градації рівня інвестиційної привабливості підприємства від відмінного рівня до

критичного. На основі апробації запропонованої методики на прикладі ТОВ «ДВК» зроблено висновок про можливість її використання як одного із критеріїв аналізу при прийнятті рішення щодо перспективності об'єкта інвестування.

Запропоновано проводити оцінку інвестиційної привабливості підприємств з урахуванням двох аспектів: інвестиційної привабливості підприємства та інвестиційної привабливості галузі за таким алгоритмом: оцінка інвестиційної привабливості підприємства; оцінка інвестиційної привабливості галузі; матричне позиціонування підприємства; порівняльний аналіз та вибір оптимального об'єкта фінансування. Зазначена методика дозволяє розглядати інвестиційну привабливість як сукупність оцінок зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, вільно ідентифікувати інвестиційну привабливість підприємств залежно від сектора розташування та надає можливість вироблення оптимальних рекомендацій для прийняття рішення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бланк И. А. Управление инвестициями предприятия / И. А. Бланк. — К. : Ника-Центр, 2003. — 480 с.
2. Гайдуцький А. П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки / А. П. Гайдуцький // Економіка і прогнозування. — 2007. — № 3. — С. 119—128.
3. Бандурин А. В. Финансовая стратегия корпорации / А. В. Бандурин, В. А. Гуржиев, Р. З. Нурғалиев. — М. : АО «Алмаз», 2010. — 98 с.
4. Козаченко Г. В. Управління інвестиціями на підприємстві : монографія / Г. В. Козаченко, О. М. Ляшенко, Г. І. Дібніс. — К. : Лібра, 2007. — 368 с.
5. Статистична інформація [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України : офіц. сайт. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

REFERENCES

1. Blank, I.A. (2003), *Upravlenie investitsiyamy predpriatiya* [Investment management companies], Nika-Ztentr, Kyiv, Ukraine.
2. Gaydutskiy, A.P. (2007), “Evaluation of investment attractiveness of the economy”, *Ekonomika i prognovuvanya*, vol. 3, pp. 119-128.
3. Bandurin, A.V., Gurzhiyev, V.A. and Nurgaliev, R.S. (2010), *Finansovaya strategiya korporatsyi* [Fynansovaya Strategy corporation], AO Almaz, Moscow, Russia.
4. Kozachenko, G.V., Lyashenko, O.M. and Dibnis, G.I. (2007), *Upravlinya investitsiyamy na pidpriemstvi* [Investment management in the enterprise], monograph, Libra, Kyiv, Ukraine.
5. State Statistics Service of Ukraine / Statistical Information, available at: www.ukrstat.gov.ua/ (access April 15, 2015).

УДК 338.2:006.07

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Руденко М.В., к.е.н., доцент

*Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи
Національного банку України
Україна, 18028, м. Черкаси, вул. В. Чорновола, 164*

mykola_rudenko@mail.ru

У статті проведено аналіз та виявлено проблемні аспекти впровадження сучасних систем управління в практичну діяльність вітчизняних підприємств, а також наголошено на необхідності функціонування систем управління майже в усіх секторах економіки. Досліджено готовність підприємств до внутрішніх змін у структурних підрозділах (визначення рівня зрілості організації) щодо впровадження систем управління.